

KANADA ÜLKE RAPORU

(Yaş Meyve Sebze Sektörü Açısından)

ULUDAĞ İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ
ARGE ŞUBESİ

İÇİNDEKİLER

1. GENEL EKONOMİK DURUM	3
2. KANADA HALK CUMHURİYETİNİN DIŞ TİCARETİ	4
3. TÜRKİYE İLE TİCARET	10
4.KANADA’NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	15
5.İŞ ADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	19
KAYNAKLAR	22

KANADA

1. GENEL EKONOMİK DURUM

Ekonomik Yapı

IMF 2017 verilerine göre Kanada yaklaşık 1,7 trilyon dolarlık GSYİH ile dünyanın 10. büyük ekonomisidir.

Kuzey Amerika pazarı ile hızla gelişen Asya ekonomileri arasında bir köprü görevi gören stratejik pozisyonu ile Kanada, dünyanın en büyük dokuzuncu tüketim pazarıdır. ABD ve Meksika ile gerçekleştirilen Kuzey Amerika Serbest Ticaret Alanı (NAFTA) sayesinde 443 milyonu aşan bir tüketici kitlesine ulaşma imkanı sağlamanın yanı sıra ülke, güvenli iş ve yatırım ortamı ile de dünyanın önde gelen en dinamik ekonomilerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ve G8 üyesi olan Kanada, dünyanın en zengin ekonomilerinden biridir. Sanayileşmiş diğer ekonomilerden farklı olarak Kanada ekonomisinde, ağaç ve petrol sanayi (birincil endüstriler) önemli bir yere sahiptir. Ülke aynı zamanda Güney Ontario merkezli, özellikle otomobil ağırlıklı bir imalat endüstrisine de sahiptir.

Doğal kaynaklar ülke ekonomisinin gelişmesinde kilit bir rol oynamış olmakla beraber toplam ekonomik faaliyetlerin %70'i ve istihdamın %75'ini oluşturan hizmetler sektörüyle bugün Kanada ekonomisi oldukça çeşitlenmiştir.

British Columbia ve Alberta eyaletleri için çok büyük önem taşıyan doğal kaynaklar ticari dengenin önemli bir unsurudur.

Ekonomik Performans

En son 1991 yılında yaşanan %2,1'lik daralmadan sonra 2009 yılına kadar olan dönem içinde Kanada ekonomik performansının en göze çarpan unsuru hiç ekonomik daralma yaşanmamış olmasıdır. Bu süreçte Kanada ekonomisinin genel olarak düşük işsizlik ve bütçe fazlaları ile sürekli bir büyüme içerisinde olduğu görülmektedir. Kanada 2001 krizini, sadece üç aylık bir daralma ile atlattığı başarıyla, ekonomi 2004-2007 yılları arasında yıllık ortalama %3'lerde seyreden oranlarda büyümüştür. Öte yandan 2009 kriziyle birlikte yıllar sonra ilk defa yaşadığı ekonomik daralmayla birlikte cari açık veren Kanada'nın 2007-2011 yılları arasında büyüme hızı ortalama %1,1 olmuştur. 2012 yılından sonra tekrar büyüme hızında artış görülmüş ve 2017 yılında büyüme hızı %3 olarak gerçekleşmiştir. 2018 yılında ise büyüme beklentisi %2,1'dir.

Serbest piyasa ekonomisi uygulanmakta olan Kanada'da, devletin ekonomik hayata müdahalesi Avrupa ülkeleri kadar olmasa da ABD'ye kıyasla biraz daha belirgindir. Ontario ve Batı eyaletlerinin bir kısmı hariç olmak üzere, genellikle Kanada'nın kişi başına düşen GSYİH'si, ABD'den düşük, Avrupa ekonomilerinden fazladır.

2. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Tablo 1: Yıllara Göre Kanada'nın Dış Ticareti (Milyar Dolar)

	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2007	419,9	380,6	800,5	39,3
2008	455,6	408,8	864,4	46,8
2009	315,2	321,2	636,4	-6,0
2010	386,6	392,1	778,7	-5,5
2011	450,4	450,6	901,0	-0,2
2012	454,1	462,4	916,5	-8,3
2013	456,6	461,8	918,4	-5,2
2014	473,6	463,0	936,6	10,6
2015	408,8	419,2	828,0	-10,4
2016	389,1	403,0	792,1	- 13,9
2017	420,6	432,4	853,0	- 11,8
2018	449,8	458,9	908,7	- 9,1

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Ülkenin ihracatı 2018 yılında bir önceki yıla göre % 6,9 oranında artarak 449,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İthalatı ise bir önceki yıla göre % 6,1 oranında artarak 2018 yılında 458,9 milyar dolar olmuştur. 2018 yılında toplam 908,7 milyar dolarlık dış ticaret hacmi gerçekleştiren Kanada'nın dış ticaret açığı ise 2017 yılında bir önceki yıla göre % 22,9 azalarak 9,1 milyar dolara gerilemiştir.

İhracatında Başlıca Ürünler

Ülkenin 2018 yılında ihraç ettiği en önemli ürün grupları; mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler; bitümenli maddeler; mineral mumlar; motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğerkara taşıtları; bunların aksam, parça ve aksesuarı; elektriksiz makinalar; kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, kıymetli metallerle kaplama metaller ve bunlardan mamul eşya; ağaç ve ahşap eşya; odun kömürü; plastikler ve mamulleri; elektrikli makine ve cihazlar ve bunların aksam ve parçaları; hava taşıtları, uzay taşıtları ve bunların aksam ve parçaları; alüminyum ve alüminyumdan eşya; kağıt ve karton; kağıt hamurundan, kağıttan veya kartondan eşya; eczacılık ürünleri; metal cevherleri, cüruf ve küldür.

Tablo 2: Kanada'nın İhraç Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	Pay (%,2018)	Değişim (%, 17/18)
TOPLAM İHRACAT (diğerleriyle)		420 688 035	449 849 497	100,0	6,9
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	53 999 311	66 903 274	14,9	23,9
8703	Otomobiller	46 369 964	41 008 098	9,1	-11,6
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	13 210 467	12 275 610	2,7	-7,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	11 331 210	12 210 598	2,7	7,8
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	10 447 208	11 351 282	2,5	8,7
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	10 162 043	9 693 232	2,2	-4,6
4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	8 335 643	8 239 097	1,8	-1,2
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	5 124 234	6 672 821	1,5	30,2
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	5 840 784	6 593 583	1,5	12,9
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	6 081 634	6 458 194	1,4	6,2
7601	İşlenmemiş alüminyum	6 326 509	6 451 519	1,4	2
2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	5 200 339	5 795 035	1,3	11,4
1001	Buğday ve mahlut	5 089 422	5 700 483	1,3	12
4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	4 409 377	5 367 979	1,2	21,7
3104	Potashlı mineral veya kimyasal gübreler	3 917 002	4 937 801	1,1	26,1
3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	3 974 920	4 561 880	1	14,8
1205	Rep veya kolza tohumları	5 042 920	4 450 432	1	-11,7
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	3 511 342	4 100 856	0,9	16,8
8704	Esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	2 300 558	4 048 385	0,9	76
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	3 127 680	3 209 142	0,7	2,6
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	2 450 835	2 824 163	0,6	15,2
2603	Bakır cevherleri ve konsantreleri	2 753 475	2 819 355	0,6	2,4
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2 771 946	2 807 560	0,6	1,3
0306	Kabuklu hayvanlar (canlı, taze, soğutulmuş, dondurulmuş, kurutulmuş, tuzlanmış veya benzer işlem görmüş)	2 773 963	2 781 496	0,6	0,3
1514	Rep, kolza, hardal yağı ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	2 639 097	2 738 309	0,6	3,8
0203	Domuz eti (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)	2 553 504	2 424 594	0,5	-5
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	2 319 177	2 413 647	0,5	4,1

2716	Elektrik enerjisi	2 264 552	2 259 753	0,5	-0,2
1201	Soya fasulyesi	1 931 037	2 203 374	0,5	14,1
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	2 652 441	2 083 492	0,5	-21,5
7102	Elmaslar (işlenmiş olsun olmasın, fakat mihlanmamış veya takılmamış)	2 193 202	2 065 175	0,5	-5,8
4410	Ağaçtan ve diğer odunsu maddelerden yonga levha, oriented strand board (OSB), vb. levhalar	1 811 935	1 998 511	0,4	10,3
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	1 884 952	1 953 095	0,4	3,6
8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	1 729 112	1 942 896	0,4	12,4
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	1 762 321	1 855 342	0,4	5,3
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde edilmiş külçeler	1 461 319	1 824 185	0,4	24,8
7901	İşlenmemiş çinko	1 338 389	1 785 755	0,4	33,4
4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)	1 527 155	1 750 431	0,4	14,6
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	1 689 151	1 740 120	0,4	3
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	1 690 468	1 699 568	0,4	0,5

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

İthalatında Başlıca Ürünler

Otomotiv ana ve yan sanayi ürünleri; petrol ve petrol ürünleri; elektrikli-elektriksiz makineler, plastik ve plastikten eşyalar; optik, fotoğraf, sinema, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi aletler; ilaçlar ithalatında başlıca ürün gruplarıdır.

Tablo 3: Kanada'nın İthal Ettiği Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2017	2018	Pay (%,2018)	Değişim (%, 17/18)
TOPLAM İTHALAT (diğerleriyle)		432 615 608	458 943 122	100,0	6,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	20 491 222	20 168 486	4,4	-1,6
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	12 302 763	16 850 144	3,7	37
8703	Otomobiller	14 849 402	15 543 527	3,4	4,7
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	12 772 303	14 235 838	3,1	11,5
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	15 878 488	14 047 331	3,1	-11,5
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	10 211 433	11 098 789	2,4	8,7
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	8 569 995	9 303 028	2	8,6

3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	7 161 425	7 643 147	1,7	6,7
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	4 649 841	5 619 027	1,2	20,8
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	5 471 323	4 830 098	1,1	-11,7
8803	88.01 ve 88.02 Pozisyonlarındaki hava taşıtlarının aksam ve parçaları	4 209 771	4 584 570	1	8,9
8407	Kıvılcım ile ateşlemeli içten yanmalı doğrusal veya döner pistonlu motorlar (patlamalı motor)	4 897 302	4 533 774	1	-7,4
8701	Traktörler	3 541 226	4 457 096	1	25,9
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	3 784 145	4 045 226	0,9	6,9
8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb	2 993 782	3 669 457	0,8	22,6
8481	Musluk, batarya, vana ve valfler	3 221 068	3 648 756	0,8	13,3
9401	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	3 649 289	3 594 662	0,8	-1,5
8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	3 562 284	3 592 170	0,8	0,8
8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	3 314 773	3 590 374	0,8	8,3
8483	Transmisyon milleri, kranklar; yatak kovanları ve mil yatakları; dişliler ve sistemleri;vidalar;dişli kutuları volan vb	3 327 776	3 199 249	0,7	-3,9
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	3 055 971	3 181 890	0,7	4,1
9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	2 866 442	2 940 640	0,6	2,6
8716	Römorklar ve yarı römorklar; hareket ettirici tertibatı bulunmayan diğer taşıtlar; bunların aksam ve parçaları	2 429 521	2 853 695	0,6	17,5
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	2 680 189	2 797 604	0,6	4,4
8413	Sıvılar için pompalar (ölçü tertibatı olsun olmasın) ve sıvı elevatörleri	2 610 364	2 722 232	0,6	4,3
2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	2 946 207	2 683 855	0,6	-8,9
8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	2 162 772	2 669 270	0,6	23,4
8421	Santrifüjler; sıvıların veya gazların filtre edilmesine veya arıtılmasına mahsus makina ve cihazlar	2 331 016	2 551 090	0,6	9,4
3923	Plastiklerden eşya taşınmasına veya ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri	2 223 514	2 431 217	0,5	9,3
8528	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları	2 298 865	2 252 895	0,5	-2

8409	Sadece veya esas itibariyle 84.07 veya 84.08 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları	2 028 740	2 202 922	0,5	8,6
8542	Elektronik entegre devreler	1 984 253	2 194 544	0,5	10,6
2818	Suni korundum, alüminyum oksit ve alüminyum hidroksit	1 647 549	2 072 286	0,5	25,8
2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	1 890 280	1 995 654	0,4	5,6
8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı (anahtarlar, röleler, sigortalar, fişler, kutular vb)	1 857 453	1 963 403	0,4	5,7
8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertörler (örneğin; redresörler) ve endüktörler	1 900 785	1 906 116	0,4	0,3
8414	Hava veya vakum pompaları, hava veya diğer gaz kompresörleri, fanlar, aspiratörü olan havalandırmaya mahsus davlumbazlar	1 911 628	1 846 702	0,4	-3,4
3926	Plastikten diğer eşya	1 761 884	1 833 659	0,4	4,1
8443	Baskı yapmaya mahsus makinalar; kopyalama ve faks makinaları; bunların aksam, parça ve aksesuarları	1 843 850	1 823 858	0,4	-1,1
8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	1 759 386	1 783 054	0,4	1,3

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Kanada'nın ihracatında ABD %75,1 pay ile en önemli pazardır. Ülkenin ihracatında olduğu gibi ithalatında da ABD en önemli ülkedir. 2018 yılı ithalatının yarısından fazlası (% 51,1) ABD'den gerçekleştirilmiştir. Ülkenin ABD'ye bağımlı bir dış ticaret yapısı bulunmaktadır. İhracatta pazar çeşitlendirmesinin sağlanması hedeflenmektedir. 2025 yılına kadar ihracatın % 50'sinin ABD dışı ülkelere yapılması temel hedef haline getirilmiştir.

Kanada'nın 2018 yılı ihracatında Türkiye % 0,2'lik payla 23. sırada yer almaktadır. 2018 yılında Kanada'nın Türkiye'ye ihracatı bir önceki yıla göre % 4,3 oranında artarak 1,02 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Ülkenin 2018 yılı ithalatında ise Türkiye, % 0,4 pay ile 24. sıradadır. Ülkenin Türkiye'den ithalatı bir önceki yıla göre % 31,5 artmıştır.

Tablo 4: Kanada'nın İhracatında Başlıca Ülkeler (1000 Dolar)

Ülke	2016	2017	2018	Pay	Değişim
Çin	15 826 201	18 197 291	21 272 672	4,7	16,9
İngiltere	12 912 130	13 632 757	12 620 783	2,8	-7,4
Japonya	8 095 799	9 108 522	9 983 151	2,2	9,6
Meksika	5 775 014	6 056 390	6 339 123	1,4	4,7
G. Kore	3 306 370	4 082 121	4 522 981	1	10,8
Almanya	3 070 716	3 186 996	3 720 280	0,8	16,7

Hollanda	2 145 838	2 421 491	3 660 889	0,8	51,2
Hindistan	3 004 792	3 282 769	3 213 621	0,7	-2,1
Hong Kong	1 755 009	1 721 794	3 013 147	0,7	75
Belçika	2 422 745	2 712 691	2 800 860	0,6	3,3
Fransa	2 565 812	2 622 496	2 640 914	0,6	0,7
İtalya	1 750 175	1 767 475	2 348 424	0,5	32,9
Norveç	1 150 301	1 518 444	1 850 821	0,4	21,9
Brezilya	1 541 167	1 321 009	1 689 188	0,4	27,9
...	...	...	...	...	...
Türkiye	864 579	979 343	1 021 070	0,2	4,3
TOPLAM İHRACAT (diğerleriyle)	390 020 604	420 688 035	449 849 497	100,0	6,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 5: Kanada'nın İthalatında Başlıca Ülkeler (Milyar Dolar)

Ülke	2016	2017	2018	Pay	Değişim
ABD	297 489 448	319 062 752	337 781 778	75,1	5,9
Çin	15 826 201	18 197 291	21 272 672	4,7	16,9
İngiltere	12 912 130	13 632 757	12 620 783	2,8	-7,4
Japonya	8 095 799	9 108 522	9 983 151	2,2	9,6
Meksika	5 775 014	6 056 390	6 339 123	1,4	4,7
G. Kore	3 306 370	4 082 121	4 522 981	1	10,8
Almanya	3 070 716	3 186 996	3 720 280	0,8	16,7
Hollanda	2 145 838	2 421 491	3 660 889	0,8	51,2
Hindistan	3 004 792	3 282 769	3 213 621	0,7	-2,1
Hong Kong	1 755 009	1 721 794	3 013 147	0,7	75
Belçika	2 422 745	2 712 691	2 800 860	0,6	3,3
Fransa	2 565 812	2 622 496	2 640 914	0,6	0,7
İtalya	1 750 175	1 767 475	2 348 424	0,5	32,9
Norveç	1 150 301	1 518 444	1 850 821	0,4	21,9
Brezilya	1 541 167	1 321 009	1 689 188	0,4	27,9
...	...	...	...	...	...
Türkiye	864 579	979 343	1 021 070	0,2	4,3
TOPLAM	390 020 604	420 688 035	449 849 497	100,0	6,9

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

3. TÜRKİYE İLE TİCARET

Genel Durum

Kanada, Bakanlığımız tarafından 2018-2019 döneminde Öncelikli Ülkelerden birisi olarak belirlenmiştir.

Türkiye ile Kanada arasındaki ikili ticaret hacmi, mevcut ekonomik ve ticari potansiyelinin altında seyretmekle beraber istikrarlı bir artış eğilimi göstermektedir. Bununla beraber, Kanada ile dış ticaretimizin dengesi, kronik olarak ülkemiz aleyhinde gelişmektedir. Yalnızca 2012 yılında Kanada ile dış ticaretimizin dengesi son on yıldır ilk defa ülkemiz lehine gelişmiş ve Kanada ile dış ticaretimiz 104,6 milyon dolar fazla vermiştir. 2017 yılında 1,1 milyar dolara ulaşan dış ticaret açığı 2018 yılında % 37 oranında daralarak 709 milyon dolar olmuştur. 2018 yılında ülkeye ihracatımız %21,6 artarken, ülkeden ithalatımız %8,6 daralmıştır.

Türkiye'nin Kanada'ya ihracatının yaklaşık %85'i sanayi, %15'i tarım ürünlerinden oluşmaktadır. Tarım ve gıda sanayi ürünleri ihracatında fındık, kuru üzüm, kuru kayısı, zeytinyağı ve kuru incir, sanayi ürünleri ihracatında ise otomotiv ana ve yan sanayi, gemi inşa sanayi, inşaat malzemeleri (başta mermer, karolar olmak üzere), hazır giyim ve ev tekstili ürünleri ön plana çıkmaktadır.

Kanada'dan ithalatımıza bakıldığında ise, ülkemizin genel ithalat yapısına paralel bir yapı gözlemlenmekte olup, genellikle ham madde ve yarı mamul ürünler ön plana çıkmaktadır.

Tablo 6. Türkiye-Kanada Dış Ticaretinin Yıllara Göre Seyri (Milyon Dolar)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2005	365	447	812	-82
2006	379	675	1.053	-296
2007	370	867	1.237	-497
2008	501	1.428	1.929	-927
2009	338	937	1.276	-599
2010	480	915	1.395	-436
2011	875	1.312	2.187	-436
2012	1.058	954	2.012	104
2013	940	1.357	2.297	-417
2014	951	1.107	2.058	-156
2015	671	929	1.600	-258
2016	729	1.063	1.792	-334
2017	1.046	2.167	3.213	-1.121
2018	1.272	1.981	3.253	-709
2018 (Ocak-Nisan)	362	1.056	1.418	-694
2019 (Ocak-Nisan)	331	540	871	-209

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 7: Türkiye'nin Kanada'ya İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	2017	2018	Pay (%, 2018)	Değişim (%)
7214	İnşaat demiri	87 274	170 247	13,4	95,1
8703	Otomobiller	44 261	98 756	7,8	123,1
7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	9 255	77 515	6,1	737,5
7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	75 731	73 440	5,8	-3
0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	27 136	55 667	4,4	105,1
7306	Demir veya çelikten diğer ince ve kalın borular ve içi boş profiller	84 922	53 561	4,2	-36,9
8901	Yolcu gemileri, gezinti gemileri, feribotlar, yük gemileri, mavnalar ve insan veya yük taşımaya mahsus benzeri gemiler	40 668	38 420	3	-5,5
6907	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.	2 689	28 356	2,2	954,5
7216	Demir veya alaşımsız çelikten profiller	30 766	28 237	2,2	-8,2
6802	Yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan taşı hariç), mozik için küp şeklinde taşlar, granüller	27 352	27 884	2,2	1,9
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	30 145	21 991	1,7	-27
5702	Dokunmuş halılar ve dokumaya elverişli maddelerden diğer yer kaplamaları	60	21 720	1,7	36100
7209	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği > 600 mm, soğuk haddelenmiş, kaplanmamış)	691	21 549	1,7	3018,5
7213	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)	14 287	19 532	1,5	36,7
0806	Üzümler (taze/kurutulmuş)	14 105	17 143	1,3	21,5
8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	14 696	16 911	1,3	15,1
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallerden veya kıymetli metallerle kaplama metallerden)	9 628	15 190	1,2	57,8
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	9 697	13 040	1	34,5
6203	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)	11 458	12 848	1	12,1
8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	11 257	11 139	0,9	-1
7604	Aluminyumdan çubuklar ve profiller	2 854	10 576	0,8	270,6
2836	Karbonat; peroksikarbonat; amonyum karbomat içeren ticari amonyum karbonat	8 601	9 977	0,8	16
0804	Hurma, incir, ananas, avokado ve guava armudu, mango ve mangost (taze/kurutulmuş)	9 886	9 524	0,7	-3,7

6302	Yatak arşafı, masa örtleri, tuvalet ve mutfak bezleri	8 791	9 486	0,7	7,9
8462	Metalleri dövme,çekiçleme,kalıpta dövme,kesme, taslak çıkartma, şatafatlama, karbürleri işlemeye mahsus takım tezgahları	8 320	9 427	0,7	13,3
6204	Kadınlar ve kız ocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)	6 808	9 278	0,7	36,3
8456	Maddelerin aşındırılarak, lazerle, foton, ultrasonik,diğer ışınlarla vb yöntemlerle işlenmesine mahsus makina ve aletler	4 916	9 088	0,7	84,9
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	6 640	8 600	0,7	29,5
6205	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler	5 439	8 454	0,7	55,4
0811	Meyveler ve sert çekirdekli meyveler (dondurulmuş)	8 184	8 412	0,7	2,8
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	0	8 059	0,6	0
7601	İşlenmemiş alüminyum	6 328	7 961	0,6	25,8
0813	Meyve (kurutulmuş) (0801, 0806'de kiler hariç)08. fasıldaki sert ve kabukluların karışımları	6 517	7 760	0,6	19,1
6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	5 366	7 678	0,6	43,1
4009	Vulkanize edilmiş kauçuktan boru ve hortumlar (bağlantı elemanlarıyla birlikte olsun olmasın)	8 762	7 640	0,6	-12,8
1902	Makarnalar ve kuskus	0	7 062	0,6	0
8904	Römorkörler ve itici gemiler	5 187	7 000	0,6	35
6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	5 643	6 774	0,5	20
9303	Diğer ateşli silahlar (spor için av tüfekleri ve diğer tüfekler, işaret fişegi, ok silahları, hayvan için sürgülü silah)	8 801	6 081	0,5	-30,9
2523	imento	3 729	5 638	0,4	51,2
TOPLAM İHRACAT (diğerleriyle)		1 045 597	1 272 374	100,0	21,7

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

Tablo 8: Türkiye'nin Kanada'dan İthalatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP	ÜRÜN ADI	2017	2018	Pay (%, 2018)	Değişim (%, 17/18)
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	157 861	767 910	38,8	386,4
7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğın döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	164 565	293 686	14,8	78,5
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	78 121	122 947	6,2	57,4
2601	Demir cevherleri ve konsantreleri	73 275	105 861	5,3	44,5

2701	Taşkömürü; taşkömüründen elde edilen briketler, topak vb. katı yakıtlar	20 737	84 766	4,3	308,8
9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	39 811	81 840	4,1	105,6
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	23 684	44 210	2,2	86,7
4401	Yakmaya mahsus ağaçlar, ince dilimler veya yongalar halinde ağaç, talaş, döküntü ve artıklar	117	30 019	1,5	25557,3
8805	Hava taşıtlarını fırlatma cihaz-tertibatı, iniş cihaz-tertibatı vb cihaz-tertibat; uçuş eğitimi cihazları;aksam-parçalar	70 084	27 449	1,4	-60,8
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	16 154	27 380	1,4	69,5
4801	Gazete kağıdı (rulo veya tabaka halinde)	23 134	25 469	1,3	10,1
1201	Soya fasulyesi	2 423	22 289	1,1	819,9
8543	Kendine has fonksiyonlu diğer elektrikli makina ve cihazlar	4 468	20 881	1,1	367,3
8431	İş ve Maden Makinelerinin aksam ve parçaları	4 330	17 532	0,9	304,9
8529	Sadece veya esas itibarıyla 85.25 ila 85.28 pozisyonlarında yer alan cihazlara mahsus aksam ve parçalar	25 466	14 157	0,7	-44,4
8411	Turbojetler, turbopropellerler ve diğer gaz türbinleri	27 189	13 719	0,7	-49,5
4703	Sodali veya sülfatlı kimyasal odun hamuru	21 258	13 413	0,7	-36,9
4802	Sıvanmamış kağıt ve karton ve her boyutta perfore edilmemiş delikli kart ve delikli şerit kağıt	2 258	11 047	0,6	389,2
8908	Sökülecek gemiler, suda yüzen sökülecek diğer araçlar	2 824	10 725	0,5	279,8
4804	Birincil elyaf (kraft) kağıt ve kartonları (kuşe edilmemiş, sıvanmamış, rulo veya tabaka halinde)	9 930	9 037	0,5	-9
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	10 233	7 859	0,4	-23,2
8525	Radio veya televizyon yayınlarına mahsus verici cihazlar, televizyon kameraları, dijital ve görüntü kaydedici kameralar	11 778	7 843	0,4	-33,4
7502	İşlenmemiş nikel	2 957	7 404	0,4	150,4
9031	Diğer ölçme veya muayene alet, cihaz ve makinaları; profil projektörleri	744	7 251	0,4	874,6
9015	Arazi ölçme, hidrografik, oşinografik, hidrolojik, meteorolojik veya jeofizik alet ve cihazları; telemetreler	6 541	6 267	0,3	-4,2
8477	Kauçuk veya plastiğin işlenmesine veya kauçuk veya plastikten eşyanın imaline mahsus diğer makina ve cihazlar	6 224	5 234	0,3	-15,9
8477	Kauçuk veya plastiğin işlenmesine veya kauçuk veya plastikten eşyanın imaline mahsus diğer makina ve cihazlar	6 224	5 234	0,3	-15,9

0407	Kuş ve kümes hayvanlarının kabuklu yumurtaları	4 976	5 231	0,3	5,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	3 492	5 230	0,3	49,8
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. ürünler	3 958	4 718	0,2	19,2
8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	5 685	4 521	0,2	-20,5
9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	865	4 381	0,2	406,5
2931	Diğer organo-inorganik bileşikler	42	4 322	0,2	10190,5
1702	Diğer şekerler (kimyaca saf laktoz/maltoz/glikoz/fruktoz), şeker şurupları, suni bal ve karamel	4 539	4 228	0,2	-6,9
9030	Osiloskop, spektrum analizörleri vb cihazlar; alfa, beta, gama, X-ışını, kozmik ve diğer ışınları ölçme-bulma cihazları	4 452	4 158	0,2	-6,6
3206	Diğer boyayıcı maddeler, lüminofor olarak kullanılan inorganik ürünler	4 659	3 728	0,2	-20
3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	4 690	3 542	0,2	-24,5
2844	Radyoaktif kimyasal elementler ve radyoaktif izotoplar ve bunların bileşikleri, karışımları, artıkları	20 163	3 388	0,2	-83,2
8541	Diyodlar, transistörler vb yarı iletken tertibat; ışık yayan diyodlar; monte edilmiş piezo elektrik kristaller	34 618	3 229	0,2	-90,7
1001	Buğday ve mahlut	2 836	3 003	0,2	5,9
TOPLAM İTHALAT (diğerleriyle)		2 166 996	1 980 527	100,0	-8,6

Kaynak: Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)

4. KANADA’NIN YAŞ MEYVE SEBZE SEKTÖRÜ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Tablo 9. Türkiye’nin Kanada’ya Yaş Meyve Sebze İhracatı

ÜRÜN GRUBU	2017 Ocak - Aralı KG	2017 Ocak - Aralı FOB	2018 Ocak - Aralı KG	2018 Ocak - Aralı FOB	Değişim KG%	Değişim FOB%
TURUNÇGİLLER LİMON	1.243.429	1.381.132	4.106.319	4.152.222	230%	201%
TURUNÇGİLLER GREYFURT	597.915	396.523	791.345	473.427	32%	19%
YAŞ MEYVE İNCİR	137.588	624.020	49.538	218.725	-64%	-65%
YAŞ MEYVE NAR	373.947	336.007	233.768	211.511	-37%	-37%
YAŞ MEYVE ERİK	10.686	35.125	50.132	165.776	369%	372%
YAŞ MEYVE HURMA	170.920	371.327	72.890	138.063	-57%	-63%
YAŞ MEYVE AYVA		0	76.596	81.996		
TURUNÇGİLLER PORTAKAL	110.000	62.107	91.120	74.247	-17%	20%
ÇAY	21.336	119.458	11.717	68.116	-45%	-43%
YAŞ SEBZE DİĞER SEBZELER	7.819	31.170	11.557	39.581	48%	27%
TURUNÇGİLLER MANDARİN	5	12	36.960	35.504	739.100%	300.781%
YAŞ MEYVE KAVUN		0	19.391	17.884		
YAŞ MEYVE KİRAZ.VİŞNE	2.200	8.800	3.850	13.242	75%	50%
YAŞ SEBZE MANTAR		0	810	7.492		
YAŞ MEYVE KAYISI	364	1.524	1.568	2.530	331%	66%
YAŞ MEYVE ÜZÜM		0	550	1.030		
YAŞ MEYVE ŞEFTALİ		0	462	773		
YAŞ MEYVE ELMA	21.000	20.668		0	-100%	-100%
YAŞ SEBZE DOMATES	14	33		0	-100%	-100%
YAŞ SEBZE HIYAR.KORNIŞON	6	13		0	-100%	-100%
YAŞ SEBZE MAYDANOZ	3	7		0	-100%	-100%
YAŞ SEBZE PATLICAN	7	15		0	-100%	-100%
YAŞ SEBZE SOĞAN.ŞALOT	3	6		0	-100%	-100%
	2.697.240	3.387.949	5.558.573	5.702.119	106%	68%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

Tablo 10. UYMSİB’nin Kanada’ya Yaş Meyve Sebze İhracatı

ÜRÜN GRUBU	2017 Ocak - Aralı KG	2017 Ocak - Aralı FOB	2018 Ocak - Aralı KG	2018 Ocak - Aralı FOB	Değişim KG%	Değişim FOB%
SİYAH ZEYTİN	77.934	212.487	54.594	179.634	-30%	-15%
NAR	313.240	287.292	161.500	139.317	-48%	-52%
İNCİR	78.550	460.104	20.280	95.370	-74%	-79%
YEŞİL ZEYTİN	8.720	21.044	28.786	59.955	230%	185%
AYVA	0	0	38.626	33.433		
ERİK	0	0	9.347	33.271		
KİRAZ.VİŞNE	0	0	2.700	7.515		
KURU KAYISI	0	0	1.050	4.537		
KAYISI	364	1.524	1.568	2.530	331%	66%
LİMON	0	0	440	946		
GENEL TOPLAM	478.808	982.451	318.891	556.508	-33%	-43%

Kaynak: Uludağ İhracatçı Birlikleri (UİB)

Tablo 11. Kanada'nın Ürün Grubu Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (İlk 15 Ürün)

		2016	2017	2018
	ÜRÜN GRUBU	1000 \$	1000 \$	1000 \$
	TOPLAM	6.682.890	6.918.669	7.052.789
80610	Taze üzüm	427.910	423.581	421.432
80390	Taze veya kurutulmuş muzlar	395.035	406.225	407.496
70519	Taze veya soğutulmuş marul	316.402	343.535	341.268
81010	Taze çilekler	330.883	348.955	340.541
70200	Domates, taze veya soğutulmuş	345.963	331.333	322.120
70490	Taze veya soğutulmuş lahanalar, alabaşlar, lahana ve benzeri yenilebilir brassicalar (karnabaharlar hariç)	288.692	287.056	293.888
81020	Taze ahududu, böğürtlen, dut ve loganberries	243.034	275.422	291.985
70960	Capsicum veya Pimenta cinsinin taze veya soğutulmuş meyveleri	278.290	247.295	267.129
80440	Taze veya kurutulmuş avokado	174.596	223.455	223.400
81040	Taze kızılıçık, yaban mersini ve Vaccinium cinsinin diğer meyveleri	189.318	186.034	221.869
80510	Taze veya kurutulmuş portakal	181.086	194.169	214.654
80810	Taze elmalar	260.976	222.936	211.603
80212	Taze veya kurutulmuş badem, kabuklu	196.886	187.838	200.892
70999	Taze veya soğutulmuş sebzeler	135.737	149.743	158.095
70310	Taze veya soğutulmuş soğan ve arpacık soğanı	152.574	137.264	149.128

Kaynak: Trademap

Tablo 12. Kanada'nın Ülke Bazında Başlıca Yaş Meyve Sebze İthalatı (1000 USD) İlk 30 Ülke

	2016	2017	2018
ÜLKELER	1000 \$	1000 \$	1000 \$
Dünya	6.682.890	6.918.669	7.052.789
Amerika Birleşik Devletleri	3.475.815	3.530.541	3.497.500
Meksika	1.303.035	1.443.142	1.486.671
Guatemala	214.077	254.784	251.734
Şili	252.732	213.281	244.937
Kosta Rika	176.506	177.824	183.686
Peru	117.898	134.297	149.111
Güney Afrika	89.074	115.104	135.374
İspanya	88.799	88.340	120.981
Vietnam	91.328	106.660	116.554
Çin	118.462	115.713	112.515
Fas	92.748	105.310	96.071
Türkiye	110.532	83.168	83.645
Honduras	59.955	57.984	63.073

Ekvador	87.140	55.590	60.091
Kolombiya	46.985	47.834	55.582
Arjantin	51.190	46.990	43.533
Yeni Zelanda	31.723	29.718	38.107
Brezilya	25.870	26.122	30.371
Filipinler	23.973	36.543	28.665
İsrail	29.045	28.912	27.344
İtalya	25.024	27.914	22.519
İran, İslam Cumhuriyeti	18.477	18.915	18.452
Hindistan	9.677	16.014	18.353
Avustralya	12.184	12.457	17.488
Tayland	12.071	16.706	16.725
Dominik Cumhuriyeti	17.343	17.983	15.104
Kore Cumhuriyeti	8.099	9.191	10.231
Sri Lanka	5.179	11.650	8.217
Bolivya, Çokuluslu Devlet	4.953	6.967	7.966
Hollanda	10.068	6.375	7.958

Kaynak: Trademap

İki Ülke Arasında Ticaretin Altyapısını Oluşturan Anlaşma ve Protokoller

14 Temmuz 2009 tarihinde imzalanan Türkiye-Kanada arasında “Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması”, 4 Mayıs 2011 tarihinde, bu Anlaşmanın vergi yükümlülüklerine ilişkin hükümleri bakımından ise 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Birincisi 16-17 Şubat 2010 tarihlerinde Ottawa’da; ikincisi ise 5-7 Ekim 2010 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen Türkiye ile Kanada arasında bir Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmasına yönelik müzakerelerin başlatılmasına yönelik karşılıklı görüş alışverişi teknik düzeyde devam etmektedir.

Anlaşma	İmza Tarihi	İmza Yeri
Tekstil Ticareti Alanında İşbirliğini Öngören Mutabakat Zaptı	27.06.1995	Ankara
Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı	10.04.1996	Ankara
Enerji Alanında İkili İşbirliği ile İlgili Mutabakat Zaptı	11.09.1998	-
Yüksek Düzeyli İstişareler I. Toplantısı Zaptı	24.09.1998	Ankara
Yüksek Düzeyli İstişareler II. Toplantısı Zaptı	22.06.2000	Ottava
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi	14.07.2009	Ottava

Kaynak: Ticaret Bakanlığı

Yukarıda sayılan Anlaşma ve Protokollerin yanı sıra Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’ne bağlı olarak faaliyet gösteren Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Kanada İmalatçılar ve İhracatçılar Birliği (Canadian Manufacturers & Exporters-CME) ile birlikte 2002 yılında Türkiye-Kanada İş Konseyi’ni kurmuştur.

Türkiye-Kanada Yatırım İlişkileri

Türkiye ile Kanada arasındaki yatırım ilişkilerinin dinamik tarafını Kanadalı firmaların Türkiye’de gerçekleştirdikleri yatırımlar oluşturmaktadır. Türk firmalarının Kanada’daki faaliyetleri ise oldukça sınırlı düzeydedir.

2005-2018 yılları arasında Kanada’dan ülkemize gelen doğrudan yatırımların toplamı 465 milyon dolardır. 2018 yılında ülkemize Kanada’dan doğrudan yatırım girişi olmamıştır.

Kanada’daki Türk menşeli doğrudan yatırımlar ise 2005-2018 yılları arasında kümülatif olarak 96 milyon dolar tutarındadır. 2018 yılında ülkeye Türk işadamları tarafından 12 milyon dolarlık doğrudan yatırım girişi yapılmıştır.

Türk işadamlarının Kanada’da yaptıkları yatırımlar çoğunlukla Kanada’ya yerleşmiş ve vatandaşlık kazanmış kişilerin kurdukları veya ortak oldukları Kanadalı firmalar olduğu için, ülkemize sermaye transferi sağlamamaktadır.

İki Ülke Arasında Ticarete Yaşanan Sorunlar

Navlun ve sigorta giderlerinin yüksek olması bazı ürünlerin ülkemizden Kanada’ya sevkiyatını olumsuz etkilemekte, bu ürünlerin ABD üzerinden Kanada’ya girişine yol açmaktadır. Bu nedenle, ülkemiz menşeli ürünlerin Kanada pazarındaki payı dış ticaret istatistiklerine yansısından daha fazladır.

Kanadalı ithalatçıların yaşadıkları en önemli sorun ihracatçılarımız ile temas kuramama, taleplerinin zamanında ve istenilen özelliklerde karşılanmaması ve dil problemidir.

Ülkede standartlar ile etiketleme ve paketleme konusundaki düzenlemelerin farklı oluşu, Avrupa’ya dönük ihracat yapan ve Avrupa uygulamalarına alışık olan ihracatçı firmalarımız bakımından zorluk teşkil etmektedir. Bu konudaki ihmal, ihracatçılarımız açısından ciddi zararlarla sonuçlanmaktadır.

Yatırımcılarımız açısından Kanada yüksek vergi oranları nedeniyle çok cazip gelmemektedir. Merkezi hükümet yanında federal hükümetlerin de ayrıca tahsil ettiği vergiler toplam vergi yükünü ağırlaştırmaktadır.

5. İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Ülkede kültürel anlamda en fazla öne çıkan özellik “çok kültürlülük” yaklaşımı ve bunun günlük hayata yansımalarıdır. Ülkede çok sayıda farklı etnik ve kültürel topluluk bulunmaktadır. Her yıl ülkeye dünyanın dört bir tarafından çalışmak ve yerleşmek üzere gelen yabancılar da bu kültürel çeşitliliği büyütmektedir.

Kanadalı şirketlerle yapılacak iş görüşmeleri, genellikle ABD’ye kıyasla daha ciddi ve resmi bir havada gerçekleşmektedir. Görüşmelerde randevu saatine dikkat edilmesi, dakik olmaya özen gösterilmesi, özellikle büyük şehirlerdeki görüşmelere resmi giysi ile gidilmesi ve kartvizit bulundurulması yararlı olmaktadır. Ancak görüşme yapılacak şirket veya kurum kırsal kesimdeyse, o zaman daha az resmi, hatta spor kıyafetler ile görüşme yapmak mümkün olmaktadır.

Toplantılarda genellikle nezaketin ön plana çıktığı ve herkesin sırayla fikrini beyan ettiği Anglo-Sakson yaklaşımı ön plana çıkmakta, dolayısıyla söz kesme gibi davranışlar hoş karşılanmamaktadır. Karar alma süreçleri mutlaka somut kanıt ve gerekçeler üzerine kurulu olduğundan toplantılara hazırlıklı gitmekte fayda vardır.

Para Kullanımı

Kanada’nın para birimi Kanada Doları’dır. Ancak ülkede ABD Doları da aynı şekilde kabul edilmektedir. Bir Kanada Doları 100 sent (¢) etmektedir. Madeni para birimleri, 5¢, 10¢, 25¢, 1 Dolar ve 2 Dolar’dır. 2, 5, 10, 50, 100, 500 ve 1000 Dolarlık banknotlar da tedavüdedir.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Kanada diplomatik pasaport (kırmızı), üst düzey memurlar için düzenlenen hususi pasaport (yeşil), hizmet pasaportu (gri) ve umuma mahsus pasaport (lacivert) hamili vatandaşlarımıza vize uygulamaktadır. Vize başvuruları Kanada’nın Ankara Büyükelçiliği’ne şahsen, posta yoluyla (kurye/kargo) ya da yetki verilmiş başka kişiler aracılığıyla yapılabilir. İstanbul’daki Fahri Başkonsolosluk vize başvurularını kabul etmemektedir.

Vize başvurularının seyahatten en az altı hafta önce yapılmasında fayda vardır. Ancak, ülkede altı aydan daha uzun bir süreyle ziyaretçi olarak bulunmak için sağlık muayenesi zorunluluğu vardır. Dolayısıyla bu hallerde vize başvurusunun gidiş tarihinden birkaç ay önce yapılmasında fayda görülmektedir.

Diğer taraftan, resmi ve umuma mahsus pasaport hamili Kanada vatandaşları ülkemize giriş yaparken vizeye tabidir. Umuma mahsus pasaport hamilleri 90 gün ikamet süreli müteaddit giriş vizelerini sınır kapılarında alabilirler.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

Ülkede haftalık çalışma saatleri 35-40 saat arasındadır.

Resmi tatiller	
01.Oca	Yeni yıl günü
21.Mar	Good Friday
24.Mar	Paskalya
19.May	Victoria Day
01.Tem	Kanada Günü
04.Ağu	Kent Bayramı
07.Eyl	İşçi Bayramı
12.Eki	Şükran günü
11-12 Kasım	Anma Günü
25-26 Aralık	Noel tatili

Kullanılan Lisan

Kanada'nın resmi dilleri İngilizce ve Fransızcadır. Ülkede her iki dili konuşanların oranı %17'dir. Kalan nüfus ise ya İngilizce ya da Fransızca konuşmaktadır. Sadece Fransızca konuşan nüfus Quebec'de yoğunlaşmıştır.

Diğer taraftan ülkede yerleşik farklı etnik ve kültürel gruplar arasında 200'den fazla farklı yerel dil konuşulmakta olduğu tahmin edilmektedir.

Ulaşım

Ülkenin milli havayolu sistemi dahilinde 26 havaalanı, 594 sertifikalı destek havaalanı ve kalkış ve inişler için 1 820 adet pisti bulunmaktadır. Doğu-Batı hattının en işlek havalimanı, toplam yolcu trafiğinin yaklaşık yarısını gerçekleştiren Toronto'dadır.

Ülkede 300'den fazla yerel ve uluslararası ticari liman bulunmaktadır. Atlantik ve Pasifik Okyanusları ile Kuzey Buz Denizi'ne kıyısı bulunan ülke aynı zamanda Great Lakes/St. Lawrence Denizyolu ile dünyanın en uzun iç denizyolu hattına sahip ülkesidir. Ülkenin en büyük uluslararası limanları Halifax, Montreal ve Vancouver limanlarıdır. Kanada'nın batı limanları, Kuzey Amerika'dan Asya-Pasifik bölgesine en kısa denizyolu ulaşım mesafesi imkanı sağlamaktadır.

Ülkenin demiryolları yılda yaklaşık 355 milyon metrik ton yük taşımaktadır. Bunun büyük bir kısmı, Kanada ile diğer NAFTA ülkeleri arasındaki yük taşımacılığına hizmet etmektedir. Ülkenin en büyük iki demiryolu şirketi olan Kanada Pasifik Demiryolu ile Kanada Ulusal Demiryolu ağı toplamda yaklaşık 53 000 kilometre uzunluğundadır.

Ülkenin uzunluğu 900 000 kilometreye ulaşan ve altyapı bakımından yeterli bir karayolu ağı bulunmaktadır. Ülkedeki 10 bölgeyi birbirine bağlayan TransKanada karayolu, dünyadaki en uzun ulusal karayolu olmanın yanı sıra 18 önemli sınır hattı ile beraber ABD karayolu ağı ile de tam entegre olmuştur.

Kanada ile ABD arasındaki ticaretin çok büyük bir hızla gelişmesi, iki ülke arasında yolcu ve yük trafiğini kolaylaştırma yönünde önlem alınmasını gerekli kılmış, bu çerçevede iki ülke arasında bir “Güvenli ve Akıllı Sınır Yaratma Aksiyon Planı” geliştirilmiştir. Bu Plan kapsamında Windsor-Detroit, Sarnia-Port Huron, ve Fort Erie-Buffalo sınırlarında düşük risk taşıdığı önceden onaylanmış ticari mallar için hızlı geçiş hatları oluşturulmuştur. Bu ve benzer önlemler sayesinde iki ülke arasında sınırda bekleme süresi ortalaması 10 dakikaya kadar düşmüştür.

Türk Hava Yolları’nın (THY) İstanbul-Toronto arasında doğrudan seferleri bulunmaktadır. Kanada havayolları Air Canada ve Canadian Airlines’ın da Ankara ve İstanbul’a uçuşları bulunmaktadır. Ülkede en yaygın olarak kullanılan uluslararası havaalanları Vancouver, Toronto, Montreal ve Halifax’tır.

Ülke içi ulaşımında en fazla tercih edilen araç otobüstür. Otobüs ağı en yaygın toplu taşıma sistemidir ve genellikle demiryolu hizmetlerine kıyasla daha ucuzdur. Mesafelerin uzun olmasından dolayı ülke içi ulaşımında havayolları da kullanılmaktadır. Ancak uçak yolculuğu oldukça pahalıdır.

Kanadalılar trafikte yolun sağ tarafını kullanırlar. Herhangi bir ülkeden alınan geçerli bir sürücü belgesi Kanada’da üç ay geçerlidir.

Haberleşme

Ülkede sabit telefon hattı sayısı yüksek olmakla beraber son yıllarda azalma göstermektedir. Buna karşılık mobil telefon kullanma oranı çok hızlı bir biçimde artmaktadır.

Pek çok ev, okul ve işyerinde internet kullanımı yaygındır. İnternet fatura ödeme, bilet satın alma ve rezervasyon yapma gibi faaliyetlerin yanı sıra işletmeden işletmeye (b2b) elektronik ticaret için de yoğun olarak kullanılmaktadır.

Yerel Ölçü Birimleri

Kanada’da metrik sistem uygulanmakla beraber aynı zamanda ABD’nin ölçü birimleri yaygın olarak kullanılmaktadır.

Sağlık

Ülkede sağlık hizmetlerinin kalitesi son derece iyi olmakla beraber aynı ölçüde pahalıdır. Sağlık hizmetlerinden günlük faydalanma ücreti ülke vatandaşı olmayanlar için 50\$ ile 1000\$ arasında değişmektedir. Ülke vatandaşı olmayanlara ücretsiz herhangi bir sağlık hizmeti söz konusu değildir.

İklim

Çok geniş yüzölçümüne sahip olan Kanada’da zengin bir iklim çeşitliliği bulunmaktadır. Ancak nüfusun daha yoğun olarak yerleştiği Amerika sınırları boyunca ağırlıklı olarak 4 mevsim yaşanmaktadır.

Ülkede yaz mevsiminde gündüz sıcaklığı 35 ve daha üstündeki derecelere ulaşabildiği gibi kış mevsimlerinde -25 derecelere kadar düşebilmektedir. Özellikle ülkenin doğusundaki Rocky

Dağlarından gelen şiddetli kasırgalar, yağış ve kar getirmektedir. İlkbahar ve sonbahar mevsimleri daha ılımlı geçmektedir.

Güvenlik

Kanada'da şehirlerde suç olayları düşüktür. Özellikle cinayet, silahlı soygun, tecavüz gibi ağır suçlara ülke genelinde nadiren rastlanır. Buna karşılık yankesicilik gibi küçük suçlar diğer gelişmiş ülkelerdeki gibi görülebilmektedir.

Pasaportun kaybedilmesi veya çalınması durumunda hemen yerel polis karakoluna ve en yakın Türk elçilik veya konsoloslukuna bilgi verilmesi gereklidir.

KAYNAKLAR

1. Ticaret Bakanlığı (www.ticaret.gov.tr)
2. Uludağ İhracatçı Birlikleri
3. Trademap (www.trademap.org)

YASAL UYARI; Bu rapor Birliğimiz uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Birliğimiz hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Birliğimizin yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.